

A magyar Belvedere

Írta: Szini Gyula

Fönn voltam a várban ezekben a napokban, amikor a delegáció Budapesten ülésezik és a nemzetközi politika pikantériái miatt egész Európa szeme idefigyel és főként a magyar ellenzék viselkedésére kíváncsi.

Fönn voltam a csöndes, halott Várban, amely az ország szívének a koronája lehetne, ha kénytelen-kelletlen nem merülne csipkerózsika-álmába, amelyből, ki tudja, mikor lesz megint fölébredés. Az a néhány perc, amelyet Ferenc Ferdinánd a fővárosban töltött, nem rázta föl álmából az Ybl Miklós és Hauszmann hatalmas palotáját.

A siklón mentem fel, az ódon kupében, amely még a régi pesti lóvasut belsejére emlékeztet és az ablakon át aggódva néztem a rozsdás drótkötelet, amelyen e percben az életem mulott és amely már hosszú évtizedek óta szállítja föl a várba a csöndes, kimért embereket, akiknek ott fenn hivatalos dolguk van és a fekete ruhás, halk asszonyokat, akik ridiküljükben a kérvényt szorongatják, amit valamelyik miniszteriumba fognak beadni.

Aztán a néma, diszkrét Szent György-térre jutottam, amely a Henczi-szobor eltávolítása óta olyan sima és tiszta, mintha minden nap fogkefével mosnák meg minden porcikáját. A gyermeknap öröme a sikló felső állomása előtt urna volt, előtte egy kedves, egyszerű öltözékű dáma — ki tudja, melyik csilagkeresztes hölgy — és szőke, uri gyermekleányok őzikek módjára futkostak a lehajtott fejű emberek után, akik szó nélkül dobták be a filléreket a perselybe. Oly csöndes ez a tér, hogy az ember alig mer hangosabban beszélni és önkénytelenül leszegi a fejét.

Az egyemeletes, domborművel ékes, ó-pesti klasszikus stílusú miniszterelnöki rezidencia ablakai tárva-nyitva voltak a térre, hogy a levegő ki és bejárhasson az ódon, tehát alkalmasint könnyen dohosodó szobákon, a mik most annyi előkelő vendéget látnak.

A József főherceg pompás palotájának kapujában rendőrök, inasok álldogálnak annak jeléül, hogy a kőfal mögött, hol orgonabokrok

teljes pompájukban virágznak, eleven élet van. A tér déli oldalán is van egy hatalmas, fekete vasrácsos kapu, tárva-nyitva, előtte siskos rendőrök, burgzsandárok, mintha várnának, vagy akit őrizniök kellene, sok-sok mértföldnyire távol innen az öregség és betegség nyüegtől még schönbrunni szobájából is alig mer néhány lépést kitenni a szabadba . . .

(És az allées Andrásy-uton, már a Városliget felé, egy tornyos villa előtt is naphosszat hiába silbakol a rendőr, a keramitos kapufeljárón nem gördülnek föl autók, hintók, hogy a magyarországi udvarnagynál is lerakják a látogatás adóját, a névjegyet.)

A Szent György-térről nyílik az a vasból művészien kovácsolt kerti kapu is, amelyet óriási vas Turul madár szárnya védelmez és amely a királyi palota kertés terraszára vezet le félemeletnyi lépcsőn lefelé. Csak innen látni, hogy a hatalmas renaissance-stílusú palota, amely a gazdáját már évek óta nem látta és most fejedelmi életéért remeg, milyen szomorú, kihalt. Egyetlenegy ablaka sincs nyitva, még csak szellőztetni sem szellőztetnek benne. Lebocsátott fa-rolók mögött várják a díszes termék a föltámadásukat. És nincs kietlenebb látvány, mint ez a halott façade, amelyen száz meg száz ablak szinte végtelen sora mélyen, mélyen alszik.

Pedig gyönyörűen süt a májusi nap és még a földből is előcsalta a pici libavirágot, a sárga gyermekláncfüt és sok apró rózsaszínű virágot, amivel a tavaszi pázsit van kihimezve. A meleg nap kipattantotta az orgonabokrok rügyeit és száz meg száz hólabda-virággal borította be a magas, illatos bokrokat. A főváros kertészei is kitétek magukért. A terrasz pázsitjait és virágágyait kínos gondossággal megtisztították, tömérdek és sokszínű tulipánnal még bársonyos árvácskával fölékesítették. Csokoló napfényben talán nincs is szebb pontja Budapestnek, mint ez a széles, előkelő terrasz a királyi palota homlokzata előtt a Savoyai Jenő hatalmas vassfekete lovasszobrával.

A legszebb budapesti terrasz és kilátás, a magyar Belvedere, azonban teljesen néptelen. Néhány lesütött szemű budai kisasszony olvas Engelhorn-regényt a kényelmes padon és né-

hány gyermek játszik a földön kavicscsal. Az egész udvari életet csak egy várzsandár képviseli, aki sötétzöld, piros szegélyes uniformisában, vállán a király monogrammjával ellátott föltölténytaszkával, csendőri sapkában járkal föl és alá és alkalmasint az ültetvényekre, virágágyakra vigyáz. Amikor elunja az egyhangu mulatságot, a palota fala mellé megy és megkopogtatja az ablakot. Ez az egyetlen ablak, amelyen nincs lebocsátva a faszalugáter. Ez a földszinten, a Szent György-tér felé eső első ablak. Valami írást tesz be az ablakon, amelyet megnyitnak előtte és tovább megy.

Oly csöndes köröskörül minden. Zavartalanul és tisztán lehet hallani a fekete rigók trilláját. Békén pipiskélnek a pázsitban, senki sem zavarja őket. Még a szökőkutak sem csobognak. Volna ugyan a terraszon három monumentális, vasszoborral ékes szökőkút, de egyik sem üdvözli üde vizsugárral a meleg napfényt. A nagy palota és körülötte minden alszik, mintha meg volna átkozva és csak az egyzsandárlegény él, mozog, ad életjelt arról, hogy a nagy, üres épületben mégis néhány ember még lélezkzik.

És hiába kutat a szemem piros Baedekkeres idegeneket a városnak ezen a pontján, a honnan az egyre hatalmasabb Pestet a legjobban át lehet fogni a pillantásunkkal és ahová a lehető legkényelmesebb és leghamarabb el lehet jutni, propeller és sikló lévén a szolgálatában. Még az osztrák delegátusok és a velük együtt átrándult bécsiek sem érdekmesítik a Lajtán inneni fővárost arra, hogy egy tekintetre méltassák gombamódra emelkedő palotáit. Eszembe jutnak idegen helyek, ahol ilyenkor, invitáló tavaszi időben jártam a nyugatibb Európában és az ilyenfajta belvedereken olyan tömeg volt, hogy csaknem lesodorták egymást az emberek. Idegenforgalmi képességünk teljes csődje sirt le Budapest legszebb terraszáról.

A kilátásnak e sorok íróján kívül csak három bámulója volt: egy idősebb hölgy, aki két fiatal hölgyet kalauzolt és szakértő ujjmutatókkal magyarázgatta a festői „site”-eket. A fiatal hölgyek vállán olyan tökéletes rajzoló és festő felszerelések voltak, hogy így bátran elindulhattak volna valamely északsarki expedi-

cióval is. Azt hiszem, akvarellt tanulnak az idősebb hölgytől, aki mentoruk volt.

Velük együtt én is lenéztem az ezüst folyóra, mely napsütötte házrengetegek alatt fut bűvös szalagként és ámuló szemem elé tárult a milliós Budapest megrendítő panorámája. Jó pár év óta voltam fenn ily magaslaton, úgy, hogy már nem is emlékszem, mikor láttam Pestet ilyen madártávlatból. Csak azt tudom, alig ismertem rá a régi képre, amely utolsó benyomásként megmaradt bennem. Teljes napfényben látni csak, mivé nőtt meg Budapest. Hogy önti el palotáival, házaival a rengeteg síkot, amelyen épült! Ahol régen ligetek zöldeltek, most háztetők ezrei nyulnak messzire, szinte végeláthatatlanul és magában a régibb városban is ismeretlen, új kolosszusok emelkednek, amelyeket innen fentről még nem ismer az ember. Ez volt számomra a legnagyobb meglepetés a Várban.

És ajánlom is, hogy aki már rég nem látta Budapestet a magasból, ne sajnálja a fáradtságot és ha csudálkozni akar, vessen le egy pillantást a mi forrongó, fejlődő milliós nagyvárosunkra, amelyet — különös — még mindig nem akar észrevenni senki. Pedig igazán már szemet szur.

Fényképezőgépek

alkalmi kiárusítása Extra rapid-applanattal, dupla fenékkihuzattal 25—30—40 korona. Doppel anastigmáttal 60—70—80—90 korona. Goerz-dagorral 120—130—150. Tükörreflex kamarák, Zeiss, Minimum, Palmos, Goerz-Anschütz Ango és több más elsőrangú fényképezőgép. ...

Radó vadászfegyverek és fényképezőgépek szaküzletében, Egyetem-tér 5.

Vétel — Csere.

LEGELŐKELEŐBB MÁRKA

VILAGOSI

MARTY COGNAC

orvósilag ajánlva: erősítőszertül gyomor- és bélbetegeknek. Továbbá ajulás, gyomorgöres, hányinger, laz- és tüdővész
Vitaminó szer gyermekágyasoknak és lábadozóknak.